

Papa nije katoliku stran suveren.

» Vi katolici priznajete stranog suverena! «

Odgovaram:

1. Ali za nas papa ipak nije stranac kao što ni sunce, koje nas grije, ako i nije na zemlji. Papa je slučajno Talijan, a može biti od svakoga naroda. Pa bio i Talijan, ipak nije podanik talijanskog kralja, ipak nije sugrađanin jednog Dannuncija, jednog Sonnina, Giolittia i onih arditā. On je suveren, neovisan; brani svoju neovisnost od presizanja Kvirinala: hoće da bude slobodan te svim narodima bez iznimke pokloni svoje očinsko srce, jer je prije svega Namjesnik Isusov, namjesnik Božji na zemlji — za sve narode. Zar je — možda — Isus tebi stranac?

Papa je vrhovni glavlar cijele katoličke Crkve, zakoniti suveren svijju, što se ponose imenom katoličkim; on dakle nije i ne može da bude stranac za nijednog katolika.

A sad gledaj i slušaj! Hrvatski je narod katolički narod i sv. otac Papa ne može za nas da bude stranac kao što ni sunce, za koje smo kroz vjekove željeli, da zasine jednom i na našem pragu. Nego, tko je stranac, ako ne onaj, koji se odriče vjere svojih praotaca!

2. Alaj si mi tjesnogrudan! Zar ne razumiješ, da osim obitelji, plemena, jednog naroda ima i cijelo čovječanstvo, ima općenitost, koja obuhvata sva vremena, sve krajeve i sva pokoljenja te se izdiže iznad tjesnogrudnosti i isključivosti narodnosne? I nije li Crkva takvo jedno društvo za sva vremena, za sve krajeve, za sva pokoljenja i narode? I sv. otac Papa nije li tomu društvu vidljivom glavom i srcem? Ja sam član toga društā i Papa dakle za me nije stranac! Ako je pravo što ljubimo svoju domovinu, nije li također pravo, da ljubimo i čovječanstvo? Katolik ljubi svoju domovinu; on ne će dopustiti, da ju iko više ljubi od njega, makar bio i brat kojegod vjere; ali on ljubi i čovječanstvo kao i svog brata i bližnjega. Hrvat daje život svoj za domovinu, ali voli i čovječanstvo pa poklanja svoju ljubav papinskom Rimu, zajedničkom središtu svijju naroda. Ti mi to upisuješ u zlo. A nemam li ja naprotiv pravo, da tebe optužim s mržnje na čovječanstvo, jer tvoja filantropija ne prelazi uskih granica tvoje domovine? Bog je ulio u srce ljudsko ljubav do domovine, i ta ljubav nije sebična; valja znati - ljubeći jedne - druge ne isključiti. Gore srca poput sunca! Neka se izdigne iznad ljudske tjesnogrudnosti pa odozgor nek zasine preko cijelog čovječanstva i svojim toplim zrakam nek obujmi i najzadnje ljudsko biće u prašumi Australskoj! Ljubav do istine, do pravde, do vjere, do čovječanstva, do Boga i Crkve njegove, što ima da obuhvati sva vremena kao i sve krajeve, *višeg je reda* nego ljubav do domovine.

3. Napoleon I. priznaje da tako mora biti. Evo kako on sam odgovara na tvoj prigovor:

Spočitavaju Papi, da je stranac. Taj je suveren doista strani, a zato treba baš hvaliti Bogu. Papa je izvan Pariza, a to je dobro;

on nije u Madridu, ni u Beču, i uprav stoga podnosimo njegov duhovni auktoritet. U Beču i u Madridu sude isto tako. Mislite li, kad bi on bio u Parizu, da bi Bečlije i Španjolci drage volje primali njegove odredbe? Vrlo smo sretni, što je on kod svoje kuće i ne stanuje kod naših suparnika. Neka ga u starom Rimu, daleko od ruku njemačkih careva, daleko od ruku francuskih kraljeva i kraljeva španjolskih, čuvajuć ravnotežu između kršćanskih vladara! Stoljeća su tako udesila, i *dobro su udesila*. Za upravu i vodstvo duša to je *najbolja i najspasonosnija ustanova što se može zamisliti*. Ja ne branim ovog stanovišta iz kakve tvrdoglavosti jednog pobožnjakovića, nego iz *razuma*. (Thiers, *Histoire du Consulat et de l' Empire*, citira abbé Berseaux u svom djelu: *L' évangile et le siècle*.)

Kako je dobro, da je Papa doista suveren, a nije ničiji podanik! Radi našeg spasa i dobrobiti naše on svojim vatikanskim sužanjstvom brani svoj državni suverenitet, i mi, koliko nas je god katolika, moramo proti talijanskom presizanju, nasilju i macchiavellizmu braniti prava Sv. Stolice, jer time branimo i svoju vjersku slobodu i neodvisnost.

(JEK.)

Knjige i časopisi.

O. Luis Coloma: Dječja knjiga. (Zabavne knjižnice „Narodne prosvjete“ knjiga 1.) 8° Str. 92. Zagreb 1920. Cijena K 15.

Ovaj će niz dražesnih priča iz pera pisca svjetskoga glasa djeca pročitati ne samo s velikom nasladom nego i s velikom korišću. Coloma umije kao rijetko koji pripovjedač da duboke moralne pouke zaodjene u prekrasno ruho. „Dječja knjiga“ zasladit će časove odmorā i onih odraslih, koji su u duši sačuvali nešto bar daha svježje mladosti. Roditeljima i uzgojiteljima Colominu knjigu živo preporučamo, neka je nabave djeci, za koju im se starati. Naručuje se u „Narodne prosvjete“ u Zagrebu, Kaptol 27.

A. Klitsche de la Grange: Vestalka. (Zabavne knjižnice „Narodne prosvjete“ knjiga 2.) 8° Str. 200. Zagreb 1920. Cijena K 20.

„Vestalka“ nas prenosi u doba krvavih progona, kad su gordi Rim i trulo poganstvo kušali da ognjem i mačem ztru mlado kršćanstvo, koje je bez vojske i bez sjaja, sred progona, u patnji svakojakoj osvajalo svijet za Krista Boga i Crkvu njegovu. „Ve-

stalku“ će svak pročitati na dušak, a s estetskim užitkom, što mu ga pruža, ubrat će i jedan drugi zamašan plod: spoznaju naime, da se Crkva ne treba bojati progona.

Antonin Eymieu (S. I.): La part des Croyants dans les Progrès de la Science au XIXe siècle. I. sv. *Dans les Sciences exactes.* 8° Str. 272. Fr. 6. II. sv. (3. izd.) *Dans les Sciences naturelles.* 8° Str. 308. Fr. 6. Perrin et Cie (Quai des Grands-Augustins 35) Paris 1920. O. Eymieu, poznat sa svojih vrsnih psihologijskih radova (n. pr. *Le gouvernement de soi-même*), latio se zadaće da dokaže, kako su u napretku eksaktnih i prirodnih znanosti u 19. vijeku najvećeg udjela imali baš „les croyants“, učenjaci, koji su vjerovali barem u Boga i neumrlost duše, dok je vrlo velik dio tih učenjaka bio od srca odan kršćanstvu. Eymieu je na osnovu pouzdanih vrela ovu tezu sjajno dokazao. Iz njegova djela izbija nepobitna činjenica, da su upravo *prvaci i lučonoše* (les initiateurs) eksaktnih i prirodnih znanosti bili golemom većinom kršćani ili baš uvjereni i pobožni katolici. Od 137 prvaka, kojih